

Subject Name (Gujarati)

4331604 -- Winter 2024

Semester 1 Study Material

Detailed Solutions and Explanations

પ્રશ્ન 1(અ) [3 ગુણ]

સ્ક્રમ મોડેલ શું છે? એના વિશે લખો.

જવાબ

સ્ક્રમ એક એજાઇલ ફ્રેમવર્ક છે જે પુનરાવર્તક અને વધારાની પદ્ધતિઓ દ્વારા સોફ્ટવેર ડેવલપમેન્ટ પ્રોજેક્ટ્સનું સંચાલન કરે છે.

પાસાં	વર્ણન
ફ્રેમવર્ક પ્રકાર	એજાઇલ મેથડોલોજી
સ્પ્રિન્ટ અવધિ	સામાન્ય રીતે 2-4 અઠવાડિયા
ટીમ સાઇઝ	5-9 સભ્યો
મુખ્ય સમારંભો	ડેઇલી સ્ટેન્ડઅપ્સ, સ્પ્રિન્ટ પ્લાનિંગ, સ્પ્રિન્ટ રિવ્યુ, રિટ્રોસ્પેક્ટિવ

મુખ્ય લક્ષણો:

- પ્રોડક્ટ ઓનર: જરૂરિયાતો અને પ્રાધાન્યતાઓ નક્કી કરે છે
- સ્ક્રમ માસ્ટર: પ્રક્રિયાને સુવિધા આપે છે અને અવરોધો દૂર કરે છે
- ડેવલપમેન્ટ ટીમ: પ્રોડક્ટ બનાવતી કોસ-ફંક્શનલ ટીમ

મેમરી ટ્રીક

“SPIR” - Sprint, Product owner, Incremental delivery, Review

પ્રશ્ન 1(બ) [4 ગુણ]

સોફ્ટવેરની વ્યાખ્યા આપો અને સોફ્ટવેરની કેરેક્ટરિસ્ટિક સમજાવો.

જવાબ

સોફ્ટવેરની વ્યાખ્યા: કમ્પ્યુટર સિસ્ટમ પર કાર્યો કરતા કમ્પ્યુટર પ્રોગ્રામ્સ, પ્રક્રિયાઓ અને ડોક્યુમેન્ટેશનનો સંગ્રહ.

લક્ષણ	વર્ણન
અસ્પષ્ટ	શારીરિક રીતે સ્પર્શ કરી શકાતું નથી
શારીરિક ઘસારો નહીં	સમય સાથે બગડતું નથી
કસ્ટમ બિલ્ટ	ચોક્કસ જરૂરિયાતો માટે વિકસાવવામાં આવે છે
મોંઘું	વિકાસ અને જાળવણીની ઊંચી કિંમત

મુખ્ય મુદ્દાઓ:

- લોજિકલ પ્રોડક્ટ: સૂચનાઓ અને ડેટાથી બનેલું
- એન્જિનીયર્ડ: વ્યવસ્થિત વિકાસ પ્રક્રિયાને અનુસરે છે
- કોમ્પ્લેક્સ: બહુવિધ પરસ્પર જોડાયેલા કાર્યોને હેન્ડલ કરે છે
- જાળવી શકાય તેવું: ફેરફાર અને અપડેટ કરી શકાય છે

મેમરી ટ્રીક

“IELM” - Intangible, Engineered, Logical, Maintainable

પ્રશ્ન 1(ક) [7 ગુણ]

વોટરફોલ મોડેલ ડાયાગ્રામ સાથે સમજાવો.

જવાબ

વોટરફોલ મોડેલ એક લીનિયર સિક્વેન્શિયલ સોફ્ટવેર ડેવલપમેન્ટ અભિગમ છે જ્યાં દરેક તબક્કો પૂર્ણ થયા પછી આગળનો શરૂ થાય છે.

```
flowchart LR
    A[Requirements Analysis] --> B[System Design]
    B --> C[Implementation]
    C --> D[Testing]
    D --> E[Deployment]
    E --> F[Maintenance]
```

```
style A fill:#e1f5fe
style B fill:#f3e5f5
style C fill:#e8f5e8
style D fill:#fff3e0
style E fill:#fce4ec
style F fill:#f1f8e9
```

તબક્કો	પ્રવૃત્તિઓ	આઉટપુટ
આવશ્યકતાઓ ડિઝાઇન	જરૂરિયાતો ભેગી કરવી અને દસ્તાવેજીકરણ સિસ્ટમ આર્કિટેક્ચર આયોજન	SRS ડોક્યુમેન્ટ ડિઝાઇન સ્પેસિફિકેશન્સ
ઇમ્પ્લિમેન્ટેશન ટેસ્ટિંગ	વાસ્તવિક કોડિંગ વેરિફિકેશન અને વેલિડેશન	સોર્સ કોડ ટેસ્ટ રિપોર્ટ્સ
ડિપ્લોયમેન્ટ મેન્ટેનન્સ	ક્લાયન્ટ સાઇટ પર ઇન્સ્ટોલેશન બગ ફિક્સ અને અપડેટ્સ	કાર્યકારી સિસ્ટમ અપડેટેડ સિસ્ટમ

ફાયદાઓ:

- સમજવામાં સરળ અને અમલીકરણ
- સારી રીતે દસ્તાવેજીકૃત તબક્કાઓ
- સરળ પ્રોજેક્ટ મેનેજમેન્ટ સ્પષ્ટ માઇલસ્ટોન્સ સાથે

નુકસાનો:

- બદલાવ માટે કોઈ લવચીકતા નથી
- મોડ્યુલ ટેસ્ટિંગ સમસ્યાઓની મોડી શોધ
- કોમ્પ્લેક્સ પ્રોજેક્ટ્સ માટે યોગ્ય નથી

મેમરી ટ્રીક

“RSITDM” - Requirements, System design, Implementation, Testing, Deployment, Maintenance

પ્રશ્ન 1(ક) OR [7 ગુણ]

સ્પાઇરલ મોડેલ ડાયાગ્રામ સાથે સમજાવો.

જવાબ

સ્પાઇરલ મોડેલ પુનરાવર્તક વિકાસને વ્યવસ્થિત જોખમ મૂલ્યાંકન સાથે જોડે છે, દરેક પુનરાવર્તનમાં જોખમ વિશ્લેષણ પર ભાર મૂકે છે.

Mermaid Diagram (Code)

```
{Shaded}
{Highlighting} []
graph LR
```

A[Planning] {-{-}{}} B[Risk Analysis]]
 B {-{-}{}} C[Engineering]]
 C {-{-}{}} D[Customer Evaluation]]
 D {-{-}{}} A}

E[Risk Assessment] {-.-{-}{}} B}
 F[Prototype Development] {-.-{-}{}} C}
 G[Customer Feedback] {-.-{-}{}} D}

style A fill:\#e3f2fd
 style B fill:\#ffebee
 style C fill:\#e8f5e8
 style D fill:\#fff8e1

{Highlighting}
 {Shaded}

ચતુર્થાંશ	પ્રવૃત્તિ	હેતુ
પ્લાનિંગ	આવશ્યકતા ભેગી કરવી	ઉદ્દેશ્યો નક્કી કરવા
રિસ્ક એનાલિસિસ	જોખમો ઓળખવા અને ઉકેલવા	અનિશ્ચિતતા ઘટાડવા
એન્જિનીયરિંગ	વિકાસ અને ટેસ્ટિંગ	કાર્યકારી સોફ્ટવેર બનાવવા
ઇલેવેચુએશન	ગ્રાહક મૂલ્યાંકન	આગળના પુનરાવર્તન માટે પ્રતિસાદ

મુખ્ય લક્ષણો:

- જોખમ-સંચાલિત અભિગમ પ્રારંભિક જોખમ ઓળખ સાથે
- ગ્રાહકની સંડોવણી સાથે પુનરાવર્તક વિકાસ
- દરેક સ્પાઇરલમાં પ્રોટોટાઇપિંગ
- મોટા અને જટિલ પ્રોજેક્ટ્સ માટે યોગ્ય

ફાયદાઓ:

- પ્રારંભિક જોખમ શોધ અને ઘટાડો
- સમગ્ર વિકાસ દરમિયાન ગ્રાહકની સંડોવણી
- બદલાવોને સમાવવા માટે લવચીક

નુકસાનો:

- જોખમ વિશ્લેષણ કારણે જટિલ મેનેજમેન્ટ
- નાના પ્રોજેક્ટ્સ માટે મોંઘું
- જોખમ મૂલ્યાંકનમાં નિપુણતાની જરૂર

મેમરી ટ્રીક

“PRICE” - Planning, Risk analysis, Iterative, Customer evaluation, Engineering

પ્રશ્ન 2(અ) [3 ગુણ]

કઈ પરિસ્થિતિમાં પ્રોટોટાઇપ મોડેલ ઉપયોગ થાય છે?

જવાબ

પ્રોટોટાઇપ મોડેલ એ વખતે ઉપયોગ થાય છે જ્યારે આવશ્યકતાઓ અસ્પષ્ટ હોય અથવા શક્યતાનું પ્રદર્શન કરવું મહત્વપૂર્ણ હોય.

પરિસ્થિતિ	ઉપયોગ
અસ્પષ્ટ આવશ્યકતાઓ	જ્યારે વપરાશકર્તાની જરૂરિયાતો સારી રીતે નિર્ધારિત નથી
નવી ટેકનોલોજી	નવા ટૂલ્સ/પ્લેટફોર્મની શક્યતા ચકાસવી
ચુગલ ઇન્ટરફેસ	જટિલ UI/UX સિસ્ટમ્સ ડિઝાઇન કરવા
હાઇ રિસ્ક પ્રોજેક્ટ્સ	શરૂઆતમાં અનિશ્ચિતતા ઘટાડવા

ચોક્કસ ઉપયોગના કેસેસ:

- વેબ એપ્લિકેશન્સ જટિલ વપરાશકર્તા ક્રિયાપ્રતિક્રિયાઓ સાથે
- રિયલ-ટાઇમ સિસ્ટમ્સ પ્રદર્શન વેલિડેશનની જરૂર
- AI/ML પ્રોજેક્ટ્સ પ્રાયોગિક અલ્ગોરિધમ્સ સાથે

મેમરી ટ્રીક

“UNIT” - Unclear requirements, New technology, Interface design, Testing feasibility

પ્રશ્ન 2(બ) [4 ગુણ]

રિક્વાયરમેન્ટ ગેઢરિંગ વિગતમાં સમજાવો.

જવાબ

રિક્વાયરમેન્ટ ગેઢરિંગ એ સ્ટેકહોલ્ડર્સ પાસેથી સોફ્ટવેર આવશ્યકતાઓ એકત્રિત કરવાની, વિશ્લેષણ કરવાની અને દસ્તાવેજીકરણ કરવાની પ્રક્રિયા છે.

તકનીક	વર્ણન	ક્યારે ઉપયોગ કરવો
ઇન્ટરવ્યુ	એક-પર-એક ચર્ચાઓ	વિગતવાર આવશ્યકતાઓ
પ્રશ્નાવલીઓ	સંરચિત સર્વેક્ષણો	મોટા વપરાશકર્તા જૂથો
અવલોકન	વર્તમાન પ્રક્રિયાઓ જોવી	વર્કફ્લો સમજવા
વર્કશોપ્સ	જૂથ સત્રો	સહયોગી આવશ્યકતાઓ

પ્રક્રિયાના પગલાં:

- સ્ટેકહોલ્ડર ઓળખ: તમામ સંબંધિત પક્ષો શોધવા
- માહિતી સંગ્રહ: વિવિધ એકત્રીકરણ તકનીકોનો ઉપયોગ
- વિશ્લેષણ: આવશ્યકતાઓને પ્રાધાન્ય અને વર્ગીકૃત કરવી
- દસ્તાવેજીકરણ: ઔપચારિક આવશ્યકતા સ્પેસિફિકેશન્સ બનાવવા

પડકારો:

- વિકાસ દરમિયાન બદલાતી આવશ્યકતાઓ
- સ્ટેકહોલ્ડર્સ વચ્ચે કોમ્યુનિકેશન ગેપ
- વપરાશકર્તાઓ પાસેથી અધૂરી માહિતી

મેમરી ટ્રીક

“IQOW” - Interviews, Questionnaires, Observation, Workshops

પ્રશ્ન 2(ક) [7 ગુણ]

સોફ્ટવેર પ્રોજેક્ટ મેનેજરની જવાબદારીની ચર્ચા કરો.

જવાબ

સોફ્ટવેર પ્રોજેક્ટ મેનેજર સફળ પ્રોજેક્ટ ડિલિવરી સુનિશ્ચિત કરતા સમગ્ર સોફ્ટવેર ડેવલપમેન્ટ લાઇફસાઇકલની દેખરેખ કરે છે.

જવાબદારી વિસ્તાર	મુખ્ય કાર્યો	જરૂરી કુશળતા
પ્લાનિંગ	પ્રોજેક્ટ શેડ્યુલિંગ, રિસોર્સ એલોકેશન	વ્યૂહાત્મક વિચારણા
ટીમ મેનેજમેન્ટ	ટીમ સંકલન, પ્રેરણા	નેતૃત્વ
રિસ્ક મેનેજમેન્ટ	જોખમ ઓળખ, ઘટાડાની વ્યૂહરચના	સમસ્યા-નિરાકરણ
કોમ્યુનિકેશન	સ્ટેકહોલ્ડર સંકલન, રિપોર્ટિંગ	વાતચીત કુશળતા
ગુણવત્તા ખાતરી	પ્રક્રિયા અનુપાલન, ડિલિવેરેબલ ગુણવત્તા	વિગતો પર ધ્યાન

વિગતવાર જવાબદારીઓ:

પ્રોજેક્ટ પ્લાનિંગ:

- વર્ક બ્રેકડાઉન સ્ટ્રક્ચર બનાવવું
- ટાઇમલાઇન એસ્ટિમેશન અને શેડ્યુલિંગ
- રિસોર્સ એલોકેશન અને બજેટ મેનેજમેન્ટ

ટીમ લીડરશિપ:

- ટીમ બિલ્ડિંગ અને પ્રેરણા
- ટીમ સભ્યો વચ્ચે સંઘર્ષ નિરાકરણ
- પ્રદર્શન મોનિટરિંગ અને પ્રતિસાદ

સ્ટેકહોલ્ડર મેનેજમેન્ટ:

- ક્લાયન્ટ કોમ્યુનિકેશન અને અપેક્ષા મેનેજમેન્ટ
- સિનિયર મેનેજમેન્ટને પ્રગતિ રિપોર્ટિંગ
- ચેન્જ રિક્વેસ્ટ હેન્ડલિંગ અને મંજૂરી

રિસ્ક અને ક્વોલિટી મેનેજમેન્ટ:

- રિસ્ક એસેસમેન્ટ અને આકસ્મિક આયોજન
- ગુણવત્તા ધોરણો અમલીકરણ
- પ્રક્રિયા સુધારણા અમલીકરણ

આવશ્યક કુશળતા:

- સોફ્ટવેર ડેવલપમેન્ટનું તકનીકી જ્ઞાન
- પ્રોજેક્ટ મેનેજમેન્ટ મેથડોલોજીઝ (Agile, Waterfall)
- વિવિધ સ્ટેકહોલ્ડર્સ માટે કોમ્યુનિકેશન સ્કિલ્સ
- સમસ્યા-નિરાકરણ અને નિર્ણય લેવાની ક્ષમતા

મેમરી ટ્રીક

“PLACE” - Planning, Leadership, Assessment, Communication, Execution

પ્રશ્ન 2(અ) OR [3 ગુણ]

ગાંટ ચાર્ટ અને પર્ટ ચાર્ટનો તફાવત લખો.

જવાબ

પાસું	ગાંટ ચાર્ટ	પર્ટ ચાર્ટ
હેતુ	કાર્યોની વિઝ્યુઅલ ટાઇમલાઇન	નિર્ભરતાનું નેટવર્ક વિશ્લેષણ
ફોર્મેટ	હોરિઝોન્ટલ બાર ચાર્ટ	નોડ્સ સાથે નેટવર્ક ડાયાગ્રામ
સમય ફોકસ	અવધિ અને તારીખો બતાવે છે	ક્રિટિકલ પાથ અને સ્લેક ટાઇમ
જટિલતા	સમજવામાં સરળ	વધુ જટિલ વિશ્લેષણ
શ્રેષ્ઠ માટે	પ્રોજેક્ટ શેડ્યુલિંગ	સમય ઓપ્ટિમાઇઝેશન

મુખ્ય તફાવતો:

- ગાંટ: બતાવે છે કાર્યો ક્યારે થાય છે
- પર્ટ: બતાવે છે કાર્ય સંબંધો અને ક્રિટિકલ પાથ

મેમરી ટ્રીક

“GT vs PT” - Gantt Timeline vs PERT dependencies

પ્રશ્ન 2(બ) OR [4 ગુણ]

RAD, SDLC, XP model અને SRS નું પૂરું નામ લખો.

જવાબ

સંક્ષેપ	પૂરું નામ	વર્ણન
RAD	Rapid Application Development	ઝડપી પ્રોટોટાઇપિંગ મેથડોલોજી
SDLC	Software Development Life Cycle	સંપૂર્ણ વિકાસ પ્રક્રિયા
XP	Extreme Programming	એજાઇલ ડેવલપમેન્ટ મેથડોલોજી
SRS	Software Requirement Specification	ઔપચારિક આવશ્યકતા દસ્તાવેજ

સંક્ષિપ્ત સમજૂતીઓ:

- **RAD:** ઝડપી પ્રોટોટાઇપિંગ અને પુનરાવર્તક વિકાસ પર ફોકસ
- **SDLC:** સોફ્ટવેર ડેવલપમેન્ટ તબક્કાઓ માટે વ્યવસ્થિત અભિગમ
- **XP:** કોડિંગ પ્રેક્ટિસ પર ભાર મૂકતી એજાઇલ મેથડોલોજી
- **SRS:** કાર્યાત્મક અને બિન-કાર્યાત્મક આવશ્યકતાઓનું વિગતવાર દસ્તાવેજીકરણ

મેમરી ટ્રીક

“RSXS” - RAD, SDLC, XP, SRS

પ્રશ્ન 2(ક) OR [7 ગુણ]

WBS વિગતમાં સમજાવો.

જવાબ

વર્ક બ્રેકડાઉન સ્ટ્રક્ચર (WBS) પ્રોજેક્ટ કાર્યનું વંશવેલો વિઘટન છે જે નાના, વ્યવસ્થાપન યોગ્ય ઘટકોમાં વિભાજિત કરે છે.

Mermaid Diagram (Code)

```
{Shaded}
{Highlighting}[]
graph TD
    A[Software Project] --> B[Analysis Phase]
    A --> C[Design Phase]
    A --> D[Implementation Phase]
    A --> E[Testing Phase]

    B --> B1[Requirement Gathering]
    B --> B2[SRS Documentation]

    C --> C1[System Design]
    C --> C2[Database Design]
    C --> C3[UI Design]

    D --> D1[Module Development]
    D --> D2[Code Review]
    D --> D3[Integration]

    E --> E1[Unit Testing]
    E --> E2[System Testing]
    E --> E3[User Acceptance Testing]
{Highlighting}
{Shaded}
```

WBS લેવલ	વર્ણન	ઉદાહરણ
લેવલ 1	મુખ્ય પ્રોજેક્ટ તબક્કાઓ	વિશ્લેષણ, ડિઝાઇન, અમલીકરણ
લેવલ 2	મુખ્ય ડિલિવરેબલ્સ	SRS, ડિઝાઇન ડોકસ, કોડ મોડ્યુલ્સ

લેવલ 3
લેવલ 4

વર્ક પેકેજીસ
વ્યક્તિગત પ્રવૃત્તિઓ

ચોક્કસ કાર્યો અને પ્રવૃત્તિઓ
વિગતવાર કાર્ય વિઘટન

WBS ના ફાયદાઓ:

- સ્પષ્ટ પ્રોજેક્ટ સ્કોપ વ્યાખ્યા
- સમય અને સંસાધનોનું બહેતર અંદાજ
- સુધારેલ કાર્ય સોંપણી અને જવાબદારી
- વર્ધિત પ્રગતિ ટ્રેકિંગ અને નિયંત્રણ

WBS બનાવવાની પ્રક્રિયા:

- પ્રોજેક્ટ સ્કોપમાંથી મુખ્ય ડિલિવરેબલ્સ ઓળખવા
- ડિલિવરેબલ્સને નાના ઘટકોમાં વિઘટન કરવા
- વર્ક પેકેજીસ વ્યવસ્થાપન યોગ્ય થાય ત્યાં સુધી ભંગાણ ચાલુ રાખવું
- દરેક વર્ક પેકેજ માટે જવાબદારીઓ સોંપવી

મુખ્ય સિદ્ધાંતો:

- 100% નિયમ: WBS માં તમામ પ્રોજેક્ટ કાર્ય સામેલ છે
- પરસ્પર વિશિષ્ટ: ઘટકો વચ્ચે કોઈ ઓવરલેપ નથી
- વ્યવસ્થાપન યોગ્ય સાઈઝ: વર્ક પેકેજીસ 8-80 કલાકની હોવી જોઈએ

મેમરી ટ્રીક

“DEBT” - Decompose, Estimate, Breakdown, Track

પ્રશ્ન 3(અ) [3 ગુણ]

ઇન્ફોર્મેશન મોડેલનો ડાયાગ્રામ દોરો.

જવાબ

ઇન્ફોર્મેશન મોડેલ સોફ્ટવેરને વધારાઓમાં વિકસાવે છે, દરેક વધારો પાછલા વર્ઝનમાં કાર્યક્ષમતા ઉમેરે છે.

Mermaid Diagram (Code)

```
{Shaded}
{Highlighting}[]
graph LR
    A[Requirements Analysis] --> B[System Design]
    B --> C1[Increment 1]
    B --> C2[Increment 2]
    B --> C3[Increment 3]

    C1 --> D1[Design Code Test]
    C2 --> D2[Design Code Test]
    C3 --> D3[Design Code Test]

    D1 --> E1[Release 1]
    D2 --> E2[Release 2]
    D3 --> E3[Release 3]

    E1 --> F[Final Product]
    E2 --> F
    E3 --> F

    style A fill:#e3f2fd
    style B fill:#f3e5f5
    style C1 fill:#e8f5e8
    style C2 fill:#fff3e0
    style C3 fill:#fce4ec
{Highlighting}
{Shaded}
```

મુખ્ય લક્ષણો:

- કોર કાર્યક્ષમતા પહેલા ડિલિવર કરવામાં આવે છે
- વધારાની સુવિધાઓ ક્રમિક રીતે ઉમેરવામાં આવે છે
- કાર્યકારી સોફ્ટવેર શરૂઆતમાં ઉપલબ્ધ

મેમરી ટ્રીક

“IRA” - Incremental, Release, Add features

પ્રશ્ન 3(બ) [4 ગુણ]

ફંક્શનલ અને નોન-ફંક્શનલ રિકવાયરમેન્ટનો તફાવત લખો.

જવાબ

પાસું	ફંક્શનલ રિકવાયરમેન્ટ્સ	નોન-ફંક્શનલ રિકવાયરમેન્ટ્સ
વ્યાખ્યા	સિસ્ટમે શું કરવું જોઈએ	સિસ્ટમે કેવી રીતે કામ કરવું જોઈએ
ફોકસ	સિસ્ટમ વર્તન અને સુવિધાઓ	સિસ્ટમ ગુણવત્તા લક્ષણો
ઉદાહરણો	લોગિન, ડેટા પ્રોસેસિંગ, રિપોર્ટ્સ	પ્રદર્શન, સુરક્ષા, ઉપયોગિતા
ટેસ્ટિંગ	ફંક્શનલ ટેસ્ટિંગ	પ્રદર્શન, સુરક્ષા ટેસ્ટિંગ
દસ્તાવેજીકરણ	યુઝ કેસીસ, યુઝર સ્ટોરીઝ	ગુણવત્તા મેટ્રિક્સ, મર્યાદાઓ

વિગતવાર તુલના:**ફંક્શનલ રિકવાયરમેન્ટ્સ:**

- યુઝર ઓથેન્ટિકેશન અને ઓથોરાઇઝેશન
- ડેટા પ્રોસેસિંગ અને ગણતરીઓ
- રિપોર્ટ જનરેશન અને એક્સપોર્ટ સુવિધાઓ
- બિઝનેસ લોજિક અમલીકરણ

નોન-ફંક્શનલ રિકવાયરમેન્ટ્સ:

- પ્રદર્શન: પ્રતિસાદ સમય, થ્રુપુટ
- સુરક્ષા: ડેટા એન્ક્રિપ્શન, એક્સેસ કંટ્રોલ
- ઉપયોગિતા: યુઝર ઇન્ટરફેસ ડિઝાઇન, પર્ફોર્મ
- વિશ્વસનીયતા: સિસ્ટમ ઉપલબ્ધતા, ફોલ્ટ સહનશીલતા

લાઇબ્રેરી સિસ્ટમ માટે ઉદાહરણો:

- ફંક્શનલ: પુસ્તક શોધ, પુસ્તક ઇશ્યુ/રિટર્ન, દંડ ગણતરી
- નોન-ફંક્શનલ: <2 સેકન્ડમાં શોધ પરિણામો, 99.9% અપટાઇમ, SSL એન્ક્રિપ્શન

મેમરી ટ્રીક

“FW vs NH” - Functional What vs Non-functional How

પ્રશ્ન 3(ક) [7 ગુણ]

ડીએફડી ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

જવાબ

ડેટા ફ્લો ડાયાગ્રામ (DFD) પ્રોસેસીસ, ડેટા સ્ટોર્સ, બાહ્ય એન્ટિટીઝ અને ડેટા ફ્લોઝનો ઉપયોગ કરીને સિસ્ટમ દ્વારા ડેટા ફ્લોનું ગ્રાફિકલ પ્રતિનિધિત્વ છે.

DFD સિમ્બોલ્સ:

સિમ્બોલ	નામ	હેતુ
વર્તુળ/અંડાકાર	પ્રોસેસ	ડેટા રૂપાંતરણ

લંબચોરસ	બાહ્ય એન્ટિટી	ડેટા સ્ત્રોત/ગંતવ્ય
ખુલ્લો લંબચોરસ	ડેટા સ્ટોર	ડેટા સંગ્રહ
તીર	ડેટા ફ્લો	ડેટા હિલચાલની દિશા

ઉદાહરણ: લાઇબ્રેરી મેનેજમેન્ટ સિસ્ટમ

flowchart TD

```

A[Student] -->|Book Request| B((Search Books))
B -->|Book Details| A
B -->|Query| C[(Book Database)]
C -->|Book Info| B

A -->|Issue Request| D((Issue Book))
D -->|Issue Details| E[(Issue Records)]
D -->|Confirmation| A

F[Librarian] -->|Book Return| G((Return Book))
G -->|Update Status| C
G -->|Update Records| E
G -->|Receipt| F

```

DFD લેવલ્સ:

કોન્ટેક્સ્ટ ડાયાગ્રામ (લેવલ 0):

- એક પ્રોસેસ જે સમગ્ર સિસ્ટમનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે
- બાહ્ય એન્ટિટીઝ અને મુખ્ય ડેટા ફ્લોઝ
- સિસ્ટમ બાઉન્ડ્રીઝનું ઉચ્ચ-સ્તરનું વિહંગાવલોકન

લેવલ 1 DFD:

- સિસ્ટમની મુખ્ય પ્રોસેસીસ
- ડેટા સ્ટોર્સ અને તેમની ક્રિયાપ્રતિક્રિયાઓ
- પ્રોસેસીસ વચ્ચે વિગતવાર ડેટા ફ્લોઝ

લેવલ 2 અને તે પછી:

- જટિલ પ્રોસેસીસનું વિઘટન
- વધુ વિગતવાર ડેટા રૂપાંતરણો
- નીચલા-સ્તરની પ્રોસેસ રપેસિક્ફિકેશન્સ

DFD નિયમો:

- પ્રોસેસ નામકરણ: ક્રિયાપદ + ઓબ્જેક્ટ ઉપયોગ કરો (જેમ કે "વપરાશકર્તાને માન્ય કરો")
- ડેટા ફ્લો નામકરણ: સંજ્ઞા શબ્દસમૂહોનો ઉપયોગ કરો (જેમ કે "વપરાશકર્તા વિગતો")
- બેલેન્સિંગ: લેવલ્સ વચ્ચે ઇનપુટ/આઉટપુટ મેચ થવા જોઈએ
- બાહ્ય એન્ટિટીઝ વચ્ચે કોઈ સીધા કનેક્શન્સ નહીં

ફાયદાઓ:

- સ્ટેકહોલ્ડર્સ સાથે સ્પષ્ટ કોમ્યુનિકેશન
- સિસ્ટમ બાઉન્ડ્રી ઓળખ
- પ્રોસેસ વિશ્લેષણ અને ઓપ્ટિમાઇઝેશન
- સિસ્ટમ ડિઝાઇન માટે દસ્તાવેજીકરણ

મેમરી ટ્રીક

"PEDS" - Process, External entity, Data store, Data flow

પ્રશ્ન 3(અ) OR [3 ગુણ]

ડિઝાઇન એક્ટિવિટીનું ક્લાસિફિકેશન લખો.

જવાબ

ડિઝાઇન એક્ટિવિટીઓ સોફ્ટવેર ડેવલપમેન્ટમાં તેમના સ્કોપ અને હેતુના આધારે વર્ગીકૃત કરવામાં આવે છે.

વર્ગીકરણ	પ્રવૃત્તિઓ	હેતુ
સિસ્ટમ ડિઝાઇન	આર્કિટેક્ચર, મોડ્યુલ્સ, ઇન્ટરફેસીસ	ઉચ્ચ-સ્તરનું માળખું
વિગતવાર ડિઝાઇન	અલ્ગોરિધમ્સ, ડેટા સ્ટ્રક્ચર્સ	અમલીકરણની વિગતો
ઇન્ટરફેસ ડિઝાઇન	UI/UX, API સ્પેસિફિકેશન્સ	યુઝર ઇન્ટરેક્શન
ડેટાબેઝ ડિઝાઇન	સ્કીમા, સંબંધો, ઓપ્ટિમાઇઝેશન	ડેટા મેનેજમેન્ટ

મુખ્ય ડિઝાઇન એક્ટિવિટીઓ:

- આર્કિટેક્ચરલ ડિઝાઇન: સમગ્ર સિસ્ટમ માળખું
- કોમ્પોનેન્ટ ડિઝાઇન: વ્યક્તિગત મોડ્યુલ સ્પેસિફિકેશન્સ
- ડેટા ડિઝાઇન: ડેટાબેઝ અને ફાઇલ સ્ટ્રક્ચર્સ

મેમરી ટ્રીક

“ACID” - Architectural, Component, Interface, Data design

પ્રશ્ન 3(બ) OR [4 ગુણ]

સારા SRS ની કેરેક્ટરિસ્ટિક લખો.

જવાબ

સારાં SRS (સોફ્ટવેર રિક્વાયરમેન્ટ સ્પેસિફિકેશન) દસ્તાવેજમાં અસરકારક કોમ્યુનિકેશન અને ડેવલપમેન્ટ માટે ચોક્કસ લક્ષણો હોવા જોઈએ.

લક્ષણ	વર્ણન	ફાયદો
સંપૂર્ણ	તમામ આવશ્યકતાઓ સામેલ	કોઈ ગુમ થતી કાર્યક્ષમતા નથી
સુસંગત	કોઈ વિરોધાભાસી આવશ્યકતાઓ નથી	સ્પષ્ટ સમજ
અસ્પષ્ટ નથી	એક જ અર્થઘટન શક્ય	મૂંઝવણ ઘટાડવી
ચકાસી શકાય તેવું	આવશ્યકતાઓનું ટેસ્ટ કરી શકાય	ગુણવત્તા ખાતરી
બદલી શકાય તેવું	અપડેટ અને જાળવણી સરળ	અનુકૂળનક્ષમતા
ટ્રેસેબલ	આવશ્યકતાઓને ટ્રેક કરી શકાય	ચેન્જ મેનેજમેન્ટ

વિગતવાર લક્ષણો:

સંપૂર્ણતા:

- તમામ કાર્યાત્મક આવશ્યકતાઓ સ્પષ્ટ
- તમામ બિન-કાર્યાત્મક આવશ્યકતાઓ સામેલ
- તમામ ઇન્ટરફેસીસ અને મર્યાદાઓ દસ્તાવેજીકૃત

સુસંગતતા:

- કોઈ વિરોધી આવશ્યકતાઓ નથી
- સમગ્ર દસ્તાવેજમાં એકસમાન પરિભાષા
- સુસંગત ફોર્મેટિંગ અને માળખું

ચકાસણીયોગ્યતા:

- સ્પષ્ટ માપદંડો સાથે ટેસ્ટ કરી શકાય તેવી આવશ્યકતાઓ
- માપી શકાય તેવા ગુણવત્તા લક્ષણો
- ઉદ્દેશ્ય સફળતા માપદંડો વ્યાખ્યાયિત

મેમરી ટ્રીક

“CCUMVT” - Complete, Consistent, Unambiguous, Modifiable, Verifiable, Traceable

પ્રશ્ન 3(ક) OR [7 ગુણ]

વ્હાઇટ બોક્સ ટેસ્ટિંગ સમજાવો.

જવાબ

વ્હાઇટ બોક્સ ટેસ્ટિંગ એ ટેસ્ટિંગ પદ્ધતિ છે જે સોફ્ટવેર એપ્લિકેશન્સના આંતરિક માળખા, કોડ અને લોજિકની તપાસ કરે છે.

પાસું	વર્ણન
અન્ય નામથી ઓળખાય એક્સેસ લેવલ ફોકસ ટેસ્ટરનું જ્ઞાન	સ્ટ્રક્ચરલ ટેસ્ટિંગ, ગ્લાસ બોક્સ ટેસ્ટિંગ, ક્લિયર બોક્સ ટેસ્ટિંગ સીર્સ કોડ અને આંતરિક માળખાની સંપૂર્ણ પહોંચ કોડ કવરેજ, લોજિક પાથ્સ, આંતરિક ડેટા સ્ટ્રક્ચર્સ પ્રોગ્રામિંગ જ્ઞાનની જરૂર

બ્લાઇટ બોક્સ ટેસ્ટિંગ તકનીકો:

Mermaid Diagram (Code)

```
{Shaded}
{Highlighting}[]
graph TD
    A[White Box Testing] --{-}{-} B[Statement Coverage]}
    A --{-}{-} C[Branch Coverage]}
    A --{-}{-} D[Path Coverage]}
    A --{-}{-} E[Condition Coverage]}

    B --{-}{-} B1[ ]}
    C --{-}{-} C1[ ]}
    D --{-}{-} D1[ ]}
    E --{-}{-} E1[ ]}
{Highlighting}
{Shaded}
```

કવરેજ પ્રકારો:

કવરેજ પ્રકાર	ફોર્મ્યુલા	વર્ણન
સ્ટેટમેન્ટ કવરેજ	$(\text{એક્ઝિક્યુટેડ સ્ટેટમેન્ટ્સ} / \text{કુલ સ્ટેટમેન્ટ્સ}) \times 100\%$	કોડની દરેક લાઇન ટેસ્ટ કરે છે
બ્રાન્ચ કવરેજ	$(\text{એક્ઝિક્યુટેડ બ્રાન્ચ} / \text{કુલ બ્રાન્ચ}) \times 100\%$	તમામ ડિસિઝન આઉટકમ્સ ટેસ્ટ કરે છે
પાથ કવરેજ	$(\text{એક્ઝિક્યુટેડ પાથ્સ} / \text{કુલ પાથ્સ}) \times 100\%$	તમામ એક્ઝિક્યુશન પાથ્સ ટેસ્ટ કરે છે
કંડિશન કવરેજ	$(\text{ટેસ્ટેડ કંડિશન્સ} / \text{કુલ કંડિશન્સ}) \times 100\%$	તમામ લોજિકલ કંડિશન્સ ટેસ્ટ કરે છે

ફાયદાઓ:

- કોડ લોજિકનું સંપૂર્ણ ટેસ્ટિંગ
- ડેવલપમેન્ટમાં પ્રારંભિક ડિફેક્ટ શોધ
- કોડ ઓપ્ટિમાઇઝેશન તકનીકોની ઓળખ
- સંપૂર્ણ કોડ કવરેજ શક્ય

નુકસાનો:

- મોંઘી અને સમય લેતી પ્રક્રિયા
- ટેસ્ટર્સ પાસેથી પ્રોગ્રામિંગ સ્કિલ્સની જરૂર
- રિકવાયરમેન્ટ-સંબંધિત ડિફેક્ટ્સ ચૂકી શકે છે
- મોટી એપ્લિકેશન્સ માટે જટિલ

ઉપયોગમાં લેવાતા ટૂલ્સ:

- કોડ કવરેજ ટૂલ્સ (JaCoCo, gcov)
- સ્ટેટિક એનાલિસિસ ટૂલ્સ (SonarQube)
- યુનિટ ટેસ્ટિંગ ફ્રેમવર્ક્સ (JUnit, NUnit)

ઉદાહરણ ટેસ્ટ કેસીસ:

```
//
function calculateGrade(marks) \{
    if (marks {=} 90) return {A};
    else if (marks {=} 80) return {B};
    else if (marks {=} 70) return {C};
    else return {F};
\}

// 100\%
// 1: marks = 95 (A )
// 2: marks = 85 (B )
// 3: marks = 75 (C )
// 4: marks = 65 (F )
```

મેમરી ટ્રીક

“SBPC” - Statement, Branch, Path, Condition coverage

પ્રશ્ન 4(અ) [3 ગુણ]

RAD મોડેલનું મહત્વ સમજાવો.

જવાબ

RAD (રેપિડ એપ્લિકેશન ડેવલપમેન્ટ) મોડેલ પ્રોટોટાઇપિંગ અને પુનરાવર્તક ડિઝાઇન દ્વારા ઝડપી વિકાસ પર ભાર મૂકે છે.

મહત્વ	ફાયદો	એપ્લિકેશન
ઝડપી ડેવલપમેન્ટ	માર્કેટ-ટૂ-ટાઇમ ઘટાડો	બિઝનેસ એપ્લિકેશન્સ
યુઝર ઇન્વોલ્વમેન્ટ	આવશ્યકતાઓની બહેતર સમજ	ઇન્ટરેક્ટિવ સિસ્ટમ્સ
પ્રોટોટાઇપ-આધારિત	પ્રારંભિક પ્રતિસાદ અને વેલિડેશન	UI-ઇન્ટેન્સિવ એપ્લિકેશન્સ
કોમ્પોનેન્ટ રીયુઝ	કિંમત ઘટાડો અને કાર્યક્ષમતા	એન્ટરપ્રાઇઝ એપ્લિકેશન્સ

મુખ્ય ફાયદાઓ:

- કાર્યકારી પ્રોટોટાઇપ્સની ઝડપી ડિલિવરી
- ડેવલપમેન્ટ સમય અને ખર્ચમાં ઘટાડો
- સંડોવણી દ્વારા ઉચ્ચ યુઝર સંતોષ
- ડેવલપમેન્ટ દરમિયાન બદલાવો માટે લવચીક

RAD ક્યારે ઉપયોગ કરવું:

- સારી રીતે વ્યાખ્યાયિત બિઝનેસ આવશ્યકતાઓ
- અનુભવી ડેવલપમેન્ટ ટીમ ઉપલબ્ધ
- મોડ્યુલર સિસ્ટમ આર્કિટેક્ચર શક્ય

મેમરી ટ્રીક

“FUPR” - Fast, User involvement, Prototype-based, Reusable components

પ્રશ્ન 4(બ) [4 ગુણ]

કોડ ઇન્સ્પેક્શન સમજાવો.

જવાબ

કોડ ઇન્સ્પેક્શન સોર્સ કોડની વ્યવસ્થિત તપાસ છે જે ડિફેક્ટ્સ ઓળખવા, ગુણવત્તા સુધારવા અને ધોરણોનું પાલન સુનિશ્ચિત કરવા માટે કરવામાં આવે છે.

પ્રકાર	વર્ણન	સહભાગીઓ	અવધિ
ફોર્મલ ઇન્સ્પેક્શન	નિર્ધારિત ભૂમિકાઓ સાથે સંરચિત પ્રક્રિયા	3-6 લોકો	2-4 કલાક
વોકથ્રુ	લેખક-આગેવાની વાળું રિવ્યુ સત્ર	2-7 લોકો	1-2 કલાક
પીઅર રિવ્યુ	અનૌપચારિક સાથીદાર રિવ્યુ	2-3 લોકો	30-60 મિનિટ
ટૂલ-આધારિત રિવ્યુ	ઓટોમેટેડ કોડ એનાલિસિસ	વ્યક્તિગત	વિવિધ

કોડ ઇન્સ્પેક્શન પ્રક્રિયા:

- આયોજન: કોડ પસંદ કરવો, ભૂમિકાઓ સોંપવી, મીટિંગ શેડ્યુલ કરવી
- ઓવરવ્યુ: લેખક કોડનો હેતુ અને ડિઝાઇન સમજાવે છે
- તૈયારી: રિવ્યુઅર્સ વ્યક્તિગત રીતે કોડનો અભ્યાસ કરે છે
- ઇન્સ્પેક્શન મીટિંગ: વ્યવસ્થિત ડિફેક્ટ ઓળખ
- રીવર્ક: લેખક ઓળખાયેલ સમસ્યાઓ ઠીક કરે છે
- ફોલો-અપ: ડિફેક્ટ રિઝોલ્યુશનની ચકાસણી

ફાયદાઓ:

- ટેસ્ટિંગ પહેલાં પ્રારંભિક ડિફેક્ટ શોધ
- ટીમ સભ્યો વચ્ચે નોલેજ શેરિંગ
- કોડ ગુણવત્તા સુધારણા અને માનકીકરણ
- મેન્ટેનન્સ ખર્ચમાં ઘટાડો

મેમરી ટ્રીક

“FWPT” - Formal, Walkthrough, Peer review, Tool-based

પ્રશ્ન 4(ક) [7 ગુણ]

કોહેશન કલાસિફિકેશન સાથે સમજાવો.

જવાબ

કોહેશન માપે છે કે એક મોડ્યુલની જવાબદારીઓ કેટલી નજીકથી સંબંધિત અને કેન્દ્રિત છે. ઊંચું કોહેશન વધુ સારું મોડ્યુલ ડિઝાઇન દર્શાવે છે. કોહેશન પ્રકારો (શ્રેણીયો ખરાબ ક્રમમાં):

પ્રકાર	વર્ણન	ઉદાહરણ	મજબૂતાઈ
ફંક્શનલ	એક, સારી રીતે વ્યાખ્યાયિત કાર્ય	ટેક્સ રકમ ગણતરી	સર્વોચ્ચ
સિક્વેન્શિયલ	એક એલિમેન્ટનું આઉટપુટ આગળના માટે ઇનપુટ	વાંચકોરોડેટા	ઊંચું
કોમ્યુનિકેશનલ	એલિમેન્ટ્સ સમાન ડેટા પર કામ કરે છે	ગ્રાહક રેકૉર્ડ અપડેટ	ઊંચું
પ્રોસીજરલ	એલિમેન્ટ્સ એક્ઝિક્યુશન સિક્વેન્સ અનુસરે છે	ઇનિશિયલાઇઝ	મધ્યમ
ટેમ્પોરલ	એલિમેન્ટ્સ સમાન સમયે એક્ઝિક્યુટ થાય છે	સિસ્ટમ સ્ટાર્ટઅપ રૂટીન્સ	મધ્યમ
લોજિકલ	સમાન લોજિકલ ફંક્શન્સ ગ્રુપ કરેલા	તમામ ઇનપુટ/આઉટપુટ ઓપરેશન્સ	નીચું
કોઇન્સિડેન્ટલ	કોઈ અર્થપૂર્ણ સંબંધ નથી	રેન્ડમ યુટિલિટી ફંક્શન્સ	સૌથી નીચું

વિગતવાર વર્ગીકરણ:

Mermaid Diagram (Code)

```
{Shaded}
{Highlighting}[]
graph TD
    A[ ] --{-}{ } B[ {-} ]
    A --{-}{ } C[ ]
    A --{-}{ } D[ ]
    A --{-}{ } E[ ]
    A --{-}{ } F[ ]
    A --{-}{ } G[ ]
    A --{-}{ } H[ {-} ]

    style B fill:#4caf50
    style C fill:#8bc34a
    style D fill:#cddc39
    style E fill:#ffeb3b
    style F fill:#ff9800
    style G fill:#ff5722
    style H fill:#f44336
{Highlighting}
{Shaded}
```

ફંક્શનલ કોડેશન (શ્રેષ્ઠ):

- સિંગલ રિસ્પોન્સિબિલિટી સિદ્ધાંત
- ઉદાહરણ: calculateInterest() - ફક્ત વ્યાજ ગણતરી કરે છે
- ફાયદાઓ: સમજવા, ટેસ્ટ કરવા અને જાળવવા આસાન

સિક્વેન્શિયલ કોડેશન:

- ડેટા ફ્લો એક એલિમેન્ટથી આગળના માટે
- ઉદાહરણ: readFile() → parseData() → generateReport()
-

કોમ્પ્યુનિકેશનલ કોડેશન:

- સમાન ડેટા સ્ટ્રક્ચર મેનિપ્યુલેશન
- ઉદાહરણ: ગ્રાહક રેકૉર્ડના તમામ ફીલ્ડ અપડેટ કરતું મોડ્યુલ
- ડેટા-કેન્દ્રિત ઓપરેશન્સ માટે વાજબી ડિઝાઇન

પ્રોસીજરલ કોડેશન:

- કંટ્રોલ ફ્લો સંબંધ
- ઉદાહરણ: ચોક્કસ ક્રમમાં ઇનિશિયલાઇઝેશન સિક્વેન્સ
- પ્રોસીજરલ ઓપરેશન્સ માટે સ્વીકાર્ય

ટેમ્પોરલ કોડેશન:

- સમય-આધારિત સંબંધ
- ઉદાહરણ: સિસ્ટમ સ્ટાર્ટઅપ અથવા શટડાઉન રૂટીન્સ
- મધ્યમ ગુણવત્તા ડિઝાઇન

લોજિકલ કોડેશન:

- સમાન ફંક્શન્સ એકસાથે ગ્રુપ કરેલા
- ઉદાહરણ: એક મોડ્યુલમાં તમામ મેથેમેટિકલ ફંક્શન્સ
- ખરાબ ડિઝાઇન - જાળવવું મુશ્કેલ

કોઇન્સિડેન્ટલ કોડેશન (ખરાબ):

- એલિમેન્ટ્સ વચ્ચે કોઈ લોજિકલ સંબંધ નથી
- ઉદાહરણ: મિસેલેનિયસ યુટિલિટી ફંક્શન્સ
- આને ટાળો - મેન્ટેનન્સ નાઇટમેર બનાવે છે

ઊંચા કોડેશનના ફાયદાઓ:

- સરળ મેન્ટેનન્સ અને ડીબગિંગ
- મોડ્યુલ્સની વધુ સારી પુનઃઉપયોગિતા
- સુધારેલી ટેસ્ટેબિલિટી અને વિશ્વસનીયતા
- સ્પષ્ટ કોડ સમજ

ઊંચું કોડેશન કેવી રીતે પ્રાપ્ત કરવું:

- સિંગલ રિસ્પોન્સિબિલિટી પ્રિન્સિપલ: બદલાવનું એક કારણ
- સ્પષ્ટ મોડ્યુલ હેતુ: સારી રીતે વ્યાખ્યાયિત કાર્યક્ષમતા
- મિનિમલ ઇન્ટરફેસીસ: બાહ્ય નિર્ભરતા ઘટાડવી
- લોજિકલ ગ્રુપિંગ: સંબંધિત ફંક્શન્સ એકસાથે

મેમરી ટ્રીક

“FSCPTLC” - Functional, Sequential, Communicational, Procedural, Temporal, Logical, Coincidental

પ્રશ્ન 4(અ) OR [3 ગુણ]

સોફ્ટવેર વેર આઉટ થતું નથી.

જવાબ

સોફ્ટવેર વેર આઉટ થતું નથી એનો અર્થ છે કે સોફ્ટવેર હાર્ડવેર કોમ્પોનેન્ટ્સની જેમ સમય સાથે શારીરિક રીતે બગડતું નથી.

પાસું	હાર્ડવેર	સોફ્ટવેર
શારીરિક ડિઝાઇન	કોમ્પોનેન્ટ્સ ઘસાઈ જાય છે	કોઈ શારીરિક ડિઝાઇન નથી
વય અસર	પ્રદર્શન ઘટે છે	પ્રદર્શન સ્થિર રહે છે
ફેઇલ્યુર પેટર્ન	વધતો ફેઇલ્યુર રેટ	સ્થિર ફેઇલ્યુર રેટ
મેન્ટેનન્સ	ઘસાયેલા ભાગો બદલવા	ફક્ત લોજિકલ એરર્સ ઠીક કરવા

મુખ્ય મુદ્દાઓ:

- કોઈ મિકેનિકલ ભાગો ઘસાવા માટે નથી
- લોજિકલ એરર્સ સમય સાથે વધતા નથી
- પ્રદર્શન ડિઝાઇન વાતાવરણીય ફેરફારોને કારણે, વય કારણે નહીં
- ફેઇલ્યુર થાય છે ડિઝાઇન ખામીઓને કારણે, ઘસારાને કારણે નહીં

આ કેમ મહત્વપૂર્ણ છે:

- અલગ મેન્ટેનન્સ અભિગમની જરૂર
- બદલી કરવાને બદલે અપડેટ્સ પર ફોકસ
- લોન્જેવિટી પ્લાનિંગ હાર્ડવેરથી અલગ

મેમરી ટ્રીક

“NLFP” - No physical parts, Logical errors, Performance constant, Failures from design

પ્રશ્ન 4(બ) OR [4 ગુણ]

યુઝ કેસ ડાયાગ્રામ સમજાવો.

જવાબ

યુઝ કેસ ડાયાગ્રામ એક UML વર્તણૂકીય ડાયાગ્રામ છે જે એક્ટર્સ અને યુઝ કેસીસ વચ્ચેની ક્રિયાપ્રતિક્રિયાઓ દ્વારા યુઝરના પરસ્પેક્ટિવથી સિસ્ટમ કાર્યક્ષમતા બતાવે છે.

કોમ્પોનેન્ટ	સિમ્બોલ	વર્ણન
એક્ટર	સ્ટિક ફિગર	સિસ્ટમ સાથે ક્રિયાપ્રતિક્રિયા કરતી બાહ્ય એન્ટિટી
યુઝ કેસ	અંડાકાર	સિસ્ટમ ફંક્શન અથવા સેવા
સિસ્ટમ બાઉન્ડ્રી	લંબચોરસ	સિસ્ટમ સ્કોપ વ્યાખ્યા
સંબંધો	લાઇન્સ/એરો	કોમ્પોનેન્ટ્સ વચ્ચે એસોસિએશન્સ

યુઝ કેસ ડાયાગ્રામ એલિમેન્ટ્સ:

Mermaid Diagram (Code)

```
{Shaded}
{Highlighting}[]
graph TD
    subgraph "Library Management System"
        direction LR
        UC1((Search Books))
        UC2((Borrow Book))
        UC3((Return Book))
        UC4((Manage Catalog))
        UC5((Generate Reports))
    end

    A1[Student] --{-}{ UC1
    A1 --{-}{ UC2
    A1 --{-}{ UC3

    A2[Librarian] --{-}{ UC4
    A2 --{-}{ UC5
    A2 --{-}{ UC1

    UC2 --.-}{ UC1
    UC3 --.-}{ UC1
{Highlighting}
{Shaded}
```

સંબંધ પ્રકારો:

- એસોસિએશન: એક્ટર યુઝ કેસમાં ભાગ લે છે
- ઇન્કલુડ: યુઝ કેસ હંમેશા બીજા યુઝ કેસનો સમાવેશ કરે છે
- એક્સ્ટેન્ડ: યુઝ કેસ શરતી રીતે બીજાનું વિસ્તરણ કરે છે
- જનરલાઇઝેશન: એક્ટર્સ/યુઝ કેસીસ વચ્ચે ઇનહેરિટન્સ

ફાયદાઓ:

- સ્પષ્ટ સિસ્ટમ સ્કોપ વ્યાખ્યા
- યુઝર રિકવાયરમેન્ટ્સનું વિઝ્યુઅલાઇઝેશન
- સ્ટેકહોલ્ડર્સ સાથે કોમ્યુનિકેશન ટૂલ
- ટેસ્ટ કેસ બનાવવાનો આધાર

મેમરી ટ્રીક

“AUSB” - Actor, Use case, System boundary, Relationships

પ્રશ્ન 4(ક) OR [7 ગુણ]

બ્લેક બોક્સ ટેસ્ટિંગ સમજાવો.

જવાબ

બ્લેક બોક્સ ટેસ્ટિંગ એ ટેસ્ટિંગ પદ્ધતિ છે જે આંતરિક કોડ સ્ટ્રક્ચર અથવા અમલીકરણની વિગતોના જ્ઞાન વિના સોફ્ટવેર કાર્યક્ષમતાની તપાસ કરે છે.

પાસું	વર્ણન
અન્ય નામથી ઓળખાય	ફંક્શનલ ટેસ્ટિંગ, બિહેવિયરલ ટેસ્ટિંગ, સ્પેસિફિકેશન-આધારિત ટેસ્ટિંગ
એક્સેસ લેવલ	સોર્સ કોડ અથવા આંતરિક માળખાની કોઈ પહોંચ નથી
ફોકસ	ઇનપુટ-આઉટપુટ વર્તન, કાર્યાત્મક આવશ્યકતાઓ
ટેસ્ટરનું જ્ઞાન	ડોમેઇન જ્ઞાનની જરૂર, પ્રોગ્રામિંગ નહીં

બ્લેક બોક્સ ટેસ્ટિંગ તકનીકો:

Mermaid Diagram (Code)

```
{Shaded}
{Highlighting}[]
graph TD
    A[Black Box Testing] --{-}{ B[Equivalence Partitioning]}
    A --{-}{ C[Boundary Value Analysis]}
    A --{-}{ D[Decision Table Testing]}
    A --{-}{ E[State Transition Testing]}

    B --{-}{ B1[ / ]}
    C --{-}{ C1[ ]}
    D --{-}{ D1[ ]}
    E --{-}{ E1[ {-} ]}
{Highlighting}
{Shaded}
```

ટેસ્ટિંગ તકનીકો:

તકનીક	વર્ણન	ઉદાહરણ
ઇક્વિવેલન્સ પાર્ટિશનિંગ	ઇનપુટ્સને વેલિડ/ઇનવેલિડ ગ્રુપોમાં વહેંચવા	વય: 0-17, 18-60, 60+
બાઉન્ડ્રી વેલ્યુ એનાલિસિસ	ઇનપુટ રેન્જીસની બાઉન્ડ્રીઝ પર ટેસ્ટ	17, 18, 60, 61 પર ટેસ્ટ
ડિસિઝન ટેબલ	કંડિશન્સના કોમ્બિનેશન ટેસ્ટ	વેલિડ/ઇનવેલિડ યુઝર/પાસવર્ડ સાથે લોગિન
સ્ટેટ ટ્રાન્ઝિશન	સ્ટેટ ચેન્જીસ ટેસ્ટ	ATM સ્ટેટ્સ: આઇડલઇન્સર્ટએન્ટ્રી

ટેસ્ટ કેસ ડિઝાઇન ઉદાહરણ:

- :
: ,
- :
- : 5-20 ,
- : 8-15 ,
- :
- : <5 >20 ,
- : <8 >15 ,
- :
- : 4, 5, 20, 21
- : 7, 8, 15, 16

ફાયદાઓ:

- ટેસ્ટર્સ માટે પ્રોગ્રામિંગ જ્ઞાનની જરૂર નથી
- યુઝર પરસ્પેક્ટિવ ટેસ્ટિંગ અભિગમ
- રિકવાયરમેન્ટ્સનું સ્વતંત્ર વેરિફિકેશન
- મોટી એપ્લિકેશન્સ માટે અસરકારક

નુકસાનો:

- કોડ કવરેજની મર્યાદિત દૃશ્યતા
- બિનઉપયોગી કોડ પાથ્સ ઓળખી શકતું નથી
- સ્પેસિફિકેશન્સ વિના ટેસ્ટ કેસીસ ડિઝાઇન કરવા મુશ્કેલ
- કોડમાં લોજિકલ એરર્સ ચૂકી શકે છે

બ્લેક બોક્સ ટેસ્ટિંગના પ્રકારો:

- ફંક્શનલ ટેસ્ટિંગ: ફીચર વેરિફિકેશન
- ઇન્ટિગ્રેશન ટેસ્ટિંગ: મોડ્યુલ ઇન્ટરેક્શન ટેસ્ટિંગ
- સિસ્ટમ ટેસ્ટિંગ: સંપૂર્ણ સિસ્ટમ વેલિડેશન
- એક્સેપ્ટેન્સ ટેસ્ટિંગ: યુઝર રિકવાયરમેન્ટ વેરિફિકેશન

ઉપયોગમાં લેવાતા ટૂલ્સ:

- ટેસ્ટ મેનેજમેન્ટ ટૂલ્સ (TestRail, Zephyr)
- ઓટોમેશન ટૂલ્સ (Selenium, QTP)
- ડિફેક્ટ ટ્રેકિંગ ટૂલ્સ (Jira, Bugzilla)

ક્યારે ઉપયોગ કરવું:

- રિકવાયરમેન્ટ્સ-આધારિત ટેસ્ટિંગ
- યુઝર એક્સેપ્ટેન્સ ટેસ્ટિંગ
- સિસ્ટમ ઇન્ટિગ્રેશન ટેસ્ટિંગ
- ફેરફારો પછી રિગ્રેશન ટેસ્ટિંગ

મેમરી ટ્રીક

“EBDS” - Equivalence, Boundary, Decision table, State transition

પ્રશ્ન 5(અ) [3 ગુણ]

વેરિફિકેશન અને વેલિડેશનનો તફાવત લખો.

જવાબ

પાસું	વેરિફિકેશન	વેલિડેશન
વ્યાખ્યા	“અમે યોગ્ય પ્રોડક્ટ બનાવી રહ્યા છીએ?”	“અમે યોગ્ય પ્રોડક્ટ બનાવી રહ્યા છીએ?”
ફોકસ	પ્રક્રિયા અનુપાલન	પ્રોડક્ટ યોગ્યતા
ક્યારે	ડેવલપમેન્ટ દરમિયાન	ડેવલપમેન્ટ પછી

પદ્ધતિ
ખર્ચ

રિવ્યૂઝ, ઇન્સ્પેક્શન્સ, વોકથ્રુઝ
ડિફેક્ટ શોધનો નીચો ખર્ચ

વાસ્તવિક ડેટા સાથે ટેસ્ટિંગ
ડિફેક્ટ શોધનો ઊંચો ખર્ચ

મુખ્ય તફાવતો:

- વેરિફિકેશન: સ્પેસિફિકેશન્સ સામે ચકાસે છે
- વેલિડેશન: યુઝર જરૂરિયાતો સામે ચકાસે છે
- વેરિફિકેશન: સ્ટેટિક ટેસ્ટિંગ પદ્ધતિઓ
- વેલિડેશન: ડાયનેમિક ટેસ્ટિંગ પદ્ધતિઓ

ઉદાહરણો:

- વેરિફિકેશન: કોડ રિવ્યુ, ડિઝાઇન રિવ્યુ, SRS રિવ્યુ
- વેલિડેશન: યુનિટ ટેસ્ટિંગ, ઇન્ટિગ્રેશન ટેસ્ટિંગ, સિસ્ટમ ટેસ્ટિંગ

મેમરી ટ્રીક

“VR vs VT” - Verification Reviews vs Validation Testing

પ્રશ્ન 5(બ) [4 ગુણ]

એસઆરએસ સમજાવો.

જવાબ

SRS (સોફ્ટવેર રિકવાયરમેન્ટ સ્પેસિફિકેશન) એ સોફ્ટવેર સિસ્ટમની કાર્યાત્મક અને બિન-કાર્યાત્મક આવશ્યકતાઓનું વર્ણન કરતું વિગતવાર દસ્તાવેજ છે.

કોમ્પોનેન્ટ	વર્ણન	હેતુ
પરિચય	સિસ્ટમ ઓવરવ્યુ અને સ્કોપ	કોન્ટેક્સ્ટ સેટિંગ
કાર્યાત્મક આવશ્યકતાઓ	સિસ્ટમે શું કરવું જોઈએ	ફીચર સ્પેસિફિકેશન
બિન-કાર્યાત્મક આવશ્યકતાઓ	સિસ્ટમે કેવી રીતે કામ કરવું જોઈએ	ગુણવત્તા લક્ષણો
મર્યાદાઓ	સીમાઓ અને પ્રતિબંધો	બાઉન્ડ્રી વ્યાખ્યા

SRS માળખું:

- સિસ્ટમ હેતુ: સિસ્ટમની જરૂર શા માટે છે
- સિસ્ટમ સ્કોપ: સિસ્ટમ શું કરશે અને શું કરશે નહીં
- વ્યાખ્યાઓ: તકનીકી શબ્દો અને સંક્ષેપો
- યુઝર આવશ્યકતાઓ: ઉચ્ચ-સ્તરીય યુઝર જરૂરિયાતો
- સિસ્ટમ આવશ્યકતાઓ: વિગતવાર તકનીકી સ્પેસિફિકેશન્સ

SRS નું મહત્વ:

- સ્ટેકહોલ્ડર્સ વચ્ચે કોમ્યુનિકેશન ટૂલ
- ટેસ્ટિંગ અને વેલિડેશન માટે બેઝલાઇન
- ક્લાયન્ટ અને ડેવલપર વચ્ચે કોન્ટ્રાક્ટ આધાર
- ચેન્જ મેનેજમેન્ટ રેફરન્સ દસ્તાવેજ

SRS ના વપરાશકર્તાઓ:

- ડેવલપર્સ: અમલીકરણ માર્ગદર્શન
- ટેસ્ટર્સ: ટેસ્ટ કેસ બનાવવા
- પ્રોજેક્ટ મેનેજર્સ: આયોજન અને ટ્રેકિંગ
- ક્લાયન્ટ્સ: આવશ્યકતા વેરિફિકેશન

મેમરી ટ્રીક

“IFNC” - Introduction, Functional, Non-functional, Constraints

પ્રશ્ન 5(ક) [7 ગુણ]

રિસ્ક મેનેજમેન્ટ સમજાવો.

જવાબ

રિસ્ક મેનેજમેન્ટ પ્રોજેક્ટની સફળતા પર તેમની અસરને ઘટાડવા માટે પ્રોજેક્ટ જોખમોને ઓળખવા, વિશ્લેષણ કરવા અને તેનો પ્રતિસાદ આપવાની વ્યવસ્થિત પ્રક્રિયા છે.

રિસ્ક મેનેજમેન્ટ પ્રક્રિયા:

flowchart LR

A[ ] --> B[ ]

B --> C[ ]

C --> D[ ]

D --> E[ ]

E --> A

style A fill:#ffebee

style B fill:#e8f5e8

style C fill:#fff3e0

style D fill:#e3f2fd

style E fill:#f3e5f5

તબક્કો	પ્રવૃત્તિઓ	આઉટપુટ
ઓળખ	બ્રેઇનસ્ટોર્મિંગ, ચેકલિસ્ટ્સ, એક્સપર્ટ જજમેન્ટ	રિસ્ક રજિસ્ટર
વિશ્લેષણ	સંભાવના અને અસર મૂલ્યાંકન	રિસ્ક મેટ્રિક્સ
મૂલ્યાંકન	જોખમ પ્રાધાન્ય અને રેન્કિંગ	રિસ્ક પ્રાધાન્ય સૂચિ
ઘટાડો	પ્રતિસાદ વ્યૂહરચના વિકાસ	ઘટાડાની યોજનાઓ
મોનિટરિંગ	જોખમો અને ઘટાડાની અસરકારકતા ટ્રેક કરવી	સ્થિતિ રિપોર્ટ્સ

જોખમ શ્રેણીઓ:

પ્રોજેક્ટ રિસ્ક્સ:

- શેડ્યુલ વિલંબ રિસોર્સ અનુપલબ્ધતાને કારણે
- બજેટ ઓવરરન સ્કોપ ફેરફારોથી
- ટીમ ટર્નઓવર ઉત્પાદકતાને અસર કરે છે
- કોમ્યુનિકેશન ગેપ્સ સ્ટેકહોલ્ડર્સ વચ્ચે

તકનીકી રિસ્ક્સ:

- ટેકનોલોજી જટિલતા ટીમ સ્કિલ્સ કરતાં વધારે
- હાલની સિસ્ટમ્સ સાથે ઇન્ટિગ્રેશન પડકારો
- લોડ કંડિશન્સ હેઠળ પ્રદર્શન સમસ્યાઓ
- ડિઝાઇનમાં સિક્યોરિટી વલ્નરેબિલિટીઝ

બિઝનેસ રિસ્ક્સ:

- માર્કેટ કંડિશન્સથી બદલાતી આવશ્યકતાઓ
- કોમ્પિટિશન સમાન પ્રોડક્ટ્સ રિલીઝ કરે છે
- રેગ્યુલેટરી ફેરફારો કોમ્પ્લાયન્સને અસર કરે છે
- પ્રાધાન્યતાઓ પર સ્ટેકહોલ્ડર સંઘર્ષો

રિસ્ક રિસ્પોન્સ વ્યૂહરચનાઓ:

વ્યૂહરચના	વર્ણન	ક્યારે ઉપયોગ કરવો	ઉદાહરણ
સ્વીકાર	જોખમ સ્વીકારવું, કોઈ ક્રિયા નહીં	નીચી અસરવાળા જોખમો	નાના UI ફેરફારો
ટાળવું	જોખમ સ્ત્રોત દૂર કરવો	ઊંચી અસર, ટાળી શકાય તેવા	ટેકનોલોજી બદલવી
ઘટાડવું	સંભાવના/અસર ઘટાડવી	વ્યવસ્થાપન યોગ્ય જોખમો	વધારાનું ટેસ્ટિંગ
ટ્રાન્સફર કરવું	જોખમ થર્ડ પાર્ટીને શિફ્ટ કરવું	વિશેષીકૃત જોખમો	ઇન્શ્યોરન્સ, આઉટસોર્સિંગ

રિસ્ક એસેસમેન્ટ મેટ્રિક્સ:

	સંભાવના/અસર	નીચી	મધ્યમ	ઊંચી
ઊંચી		મધ્યમ	ઊંચી	ક્રિટિકલ
મધ્યમ		નીચી	મધ્યમ	ઊંચી
નીચી		ખૂબ નીચી	નીચી	મધ્યમ

રિસ્ક મિટિગેશન તકનીકો:

- પ્રોટોટાઇપિંગ તકનીકી અનિશ્ચિતતા ઘટાડવા માટે
- સ્ટાફ ટ્રેનિંગ સ્કિલ ગેપ્સને સંબોધવા માટે
- નિયમિત રિવ્યૂઝ વહેલી સમસ્યાઓ પકડવા માટે
- કોન્ટિન્યુઅસી પ્લાનિંગ ક્રિટિકલ સ્થિતિઓ માટે

રિસ્ક મેનેજમેન્ટના ફાયદાઓ:

- પ્રોએક્ટિવ સમસ્યા નિવારણ
- રિસ્ક જાગૃતિ સાથે બહેતર નિર્ણય લેવો
- પ્રોજેક્ટની સફળતાના સુધારેલા દરો
- પ્રોજેક્ટ ડિલિવરીમાં સ્ટેકહોલ્ડર આત્મવિશ્વાસ

રિસ્ક મોનિટરિંગ પ્રવૃત્તિઓ:

- નિયમિત રિસ્ક રિવ્યૂઝ અને અપડેટ્સ
- પ્રારંભિક ચેતવણી માટે રિસ્ક ટ્રિગર મોનિટરિંગ
- મિટિગેશન પ્લાન પ્રગતિ ટ્રેકિંગ
- પ્રોજેક્ટ વિકસિત થાય તેમ નવા રિસ્કની ઓળખ

રિસ્ક મેનેજમેન્ટ માટે ટૂલ્સ:

- રિસ્ક રજિસ્ટર્સ અને ડેટાબેસીસ
- રિસ્ક એસેસમેન્ટ મેટ્રિક્સીસ
- ક્વોન્ટિટેટિવ એનાલિસિસ માટે મોન્ટે કાર્લો સિમ્યુલેશન
- એક્સપર્ટ જજમેન્ટ અને એન્ટિહાસિક ડેટા

મુખ્ય સફળતા પરિબલો:

- રિસ્ક પ્રક્રિયાઓ માટે મેનેજમેન્ટ કમિટમેન્ટ
- ટીમ જાગૃતિ અને સહભાગિતા
- રિસ્ક વિશે નિયમિત કોમ્યુનિકેશન
- પ્રોજેક્ટ મેનેજમેન્ટ પ્રક્રિયાઓ સાથે ઇન્ટિગ્રેશન

મેમરી ટ્રીક

“IATMM” - Identify, Analyze, Assess, Treat, Monitor risks

પ્રશ્ન 5(અ) OR [3 ગુણ]

હોસ્ટેલ મેનેજમેન્ટ માટેની કોઈપણ ફંક્શનલ રિસ્કવાયરમેન્ટ નેલિસ્ટ આઉટ કરો.

જવાબ

હોસ્ટેલ મેનેજમેન્ટ સિસ્ટમ માટે ફંક્શનલ રિસ્કવાયરમેન્ટ્સ હોસ્ટેલ ઓપરેશન્સનું અસરકારક સંચાલન કરવા માટે સિસ્ટમે શું કરવું જોઈએ તે વ્યાખ્યાયિત કરે છે.

મોડ્યુલ	ફંક્શનલ રિકવાયરમેન્ટ્સ
સ્ટુડન્ટ મેનેજમેન્ટ	વિદ્યાર્થીઓની નોંધણી, રૂમ એસાઇનમેન્ટ, પ્રોફાઇલ જાળવણી
રૂમ મેનેજમેન્ટ	રૂમ એલોકેશન, ઉપલબ્ધતા ટ્રેકિંગ, મેન્ટેનન્સ
ફી મેનેજમેન્ટ	ફી ગણતરી, પેમેન્ટ પ્રોસેસિંગ, રસીદ જનરેશન
વિઝિટર મેનેજમેન્ટ	વિઝિટર રજિસ્ટ્રેશન, એન્ટ્રી/એક્ઝિટ ટ્રેકિંગ, મંજૂરી

વિગતવાર ફંક્શનલ રિકવાયરમેન્ટ્સ:

સ્ટુડન્ટ મોડ્યુલ:

- વિદ્યાર્થી નોંધણી વ્યક્તિગત વિગતો સાથે
- રૂમ એસાઇનમેન્ટ ઉપલબ્ધતાના આધારે
- વિદ્યાર્થી પ્રોફાઇલ મેનેજમેન્ટ અને અપડેટ્સ

એડમિનિસ્ટ્રેટિવ મોડ્યુલ:

- સ્ટાફ મેનેજમેન્ટ અને ભૂમિકા સોંપણી
- કબજો અને ફાઇનાન્સ માટે રિપોર્ટ જનરેશન
- ફરિયાદ મેનેજમેન્ટ અને રિઝોલ્યુશન ટ્રેકિંગ

સિક્યોરિટી મોડ્યુલ:

- વિવિધ યુઝર પ્રકારો માટે એક્સેસ કંટ્રોલ
- વિઝિટર લોગિંગ અને મંજૂરી સિસ્ટમ
- ઇમર્જન્સી કોન્ટેક્ટ મેનેજમેન્ટ

મેમરી ટ્રીક

“SRFV” - Student, Room, Fee, Visitor management

પ્રશ્ન 5(બ) OR [4 ગુણ]

એજાઇલ પ્રોસેસ સમજાવો.

જવાબ

એજાઇલ પ્રોસેસ એ પુનરાવર્તક અને વધારાશીલ સોફ્ટવેર ડેવલપમેન્ટ અભિગમ છે જે સહયોગ, લવચીકતા અને ગ્રાહક સંતોષ પર ભાર મૂકે છે.

એજાઇલ સિદ્ધાંત	વર્ણન	ફાયદો
ગ્રાહક સહયોગ	સતત ગ્રાહક સંડોવણી	આવશ્યકતાઓની બહેતર સમજ
કાર્યકારી સોફ્ટવેર	વારંવાર કાર્યાત્મક સોફ્ટવેર ડિલિવર કરવું	પ્રારંભિક વેલ્યુ ડિલિવરી
બદલાવનો પ્રતિસાદ	બદલાતી આવશ્યકતાઓને અનુકૂળ થવું	માર્કેટ રિસ્પોન્સિવનેસ
વ્યક્તિઓ અને ક્રિયાપ્રતિક્રિયાઓ	પ્રક્રિયાઓ અને ટૂલ્સ કરતાં લોકો	બહેતર ટીમ ડાયનેમિક્સ

એજાઇલ વેલ્યુઝ:

- વ્યક્તિઓ અને ક્રિયાપ્રતિક્રિયાઓ પ્રક્રિયાઓ અને ટૂલ્સ કરતાં
- કાર્યકારી સોફ્ટવેર વ્યાપક દસ્તાવેજીકરણ કરતાં
- ગ્રાહક સહયોગ કોન્ટ્રાક્ટ વાટાઘાટો કરતાં
- બદલાવનો પ્રતિસાદ યોજનાને અનુસરવા કરતાં

એજાઇલ પ્રેક્ટિસીસ:

- ટૂંકા પુનરાવર્તનો (1-4 અઠવાડિયા)
- ટીમ સંકલન માટે ડેઇલી સ્ટેન્ડઅપ્સ
- સ્પ્રિન્ટ પ્લાનિંગ અને રિવ્યુ મીટિંગ્સ
- સતત ઇન્ટિગ્રેશન અને ટેસ્ટિંગ

ફાયદાઓ:

- કાર્યકારી સોફ્ટવેરની ઝડપી ડિલિવરી
- સતત ટેસ્ટિંગ દ્વારા બહેતર ગુણવત્તા
- સુધારેલ સ્ટેકહોલ્ડર સંતોષ
- ફેરફારોને હેન્ડલ કરવાની લવચીકતા

પ્રશ્ન 5(ક) OR [7 ગુણ]

સોફ્ટવેર એન્જિનીયરિંગ - લેયર્સ એપ્રોચ સમજાવો.

જવાબ

સોફ્ટવેર એન્જિનીયરિંગ - લેયર્સ એપ્રોચ સોફ્ટવેર એન્જિનીયરિંગને બહુવિધ પરસ્પર જોડાયેલા સ્તરો સાથે સંરચિત પદ્ધતિ તરીકે રજૂ કરે છે, દરેક નીચલા સ્તરોના પાયા પર બનાવે છે.

લેયર્સ આર્કિટેક્ચર:

Mermaid Diagram (Code)

```
{Shaded}
{Highlighting}[]
graph LR
    A[ ] --{} B[ ]
    B --{} C[ ]
    C --{} D[ ]

    style A fill:#4caf50
    style B fill:#2196f3
    style C fill:#ff9800
    style D fill:#9c27b0
{Highlighting}
{Shaded}
```

લેયર	વર્ણન	હેતુ	ઉદાહરણો
ગુણવત્તા ફોક્સ	ગુણવત્તા પર ભાર મૂકતો પાયો	ગ્રાહક સંતોષ સુનિશ્ચિત કરે છે	ગુણવત્તા ધોરણો, મેટ્રિક્સ
પ્રોસેસ	સોફ્ટવેર ડેવલપમેન્ટ માટે ફ્રેમવર્ક	માળખું અને નિયંત્રણ પ્રદાન કરે છે	SDLC મોડેલ્સ, પ્રોજેક્ટ મેનેજમેન્ટ
મેથડ્સ	તકનીકી અભિગમો અને તકનીકો	ડેવલપમેન્ટ પ્રવૃત્તિઓને માર્ગદર્શન આપે છે	વિશ્લેષણ, ડિઝાઇન, ટેસ્ટિંગ પદ્ધતિઓ
ટૂલ્સ	પદ્ધતિઓ માટે ઓટોમેટેડ સપોર્ટ	ઉત્પાદકતા વધારે છે	IDE, ટેસ્ટિંગ ટૂલ્સ, CASE ટૂલ્સ

વિગતવાર લેયર વિશ્લેષણ:

ગુણવત્તા ફોક્સ (પાયાની સ્તર):

- સોફ્ટવેર એન્જિનીયરિંગ અભિગમનો પાયો
- તમામ પ્રવૃત્તિઓમાં ગુણવત્તા પ્રત્યે પ્રતિબદ્ધતા
- પ્રાથમિક લક્ષ્ય તરીકે ગ્રાહક સંતોષ
- સતત સુધારણા માનસિકતા
- ગુણવત્તા લક્ષણો: યોગ્યતા, વિશ્વસનીયતા, કાર્યક્ષમતા, જાળવણીયોગ્યતા

પ્રોસેસ લેયર:

- અસરકારક ડિલિવરી માટે ફ્રેમવર્ક વ્યાખ્યાયિત કરે છે
- તકનીકી પદ્ધતિઓ માટે સંદર્ભ સ્થાપિત કરે છે
- મુખ્ય એલિમેન્ટ્સ: કોમ્યુનિકેશન, આયોજન, મોડેલિંગ, બાંધકામ, જમાવટ
- પ્રોસેસ મોડેલ્સ: વોટરફોલ, એજાઇલ, સ્પાઇરલ, ઇન્ક્રિમેન્ટલ
- મેનેજમેન્ટ પ્રવૃત્તિઓ: પ્રોજેક્ટ પ્લાનિંગ, ટ્રેકિંગ, રિસ્ક મેનેજમેન્ટ

મેથડ્સ લેયર:

- સોફ્ટવેર બનાવવા માટે તકનીકી જ્ઞાન
- વ્યાપક કાર્યોની શ્રેણીને સમાવે છે
- કોમ્યુનિકેશન પદ્ધતિઓ: આવશ્યકતા એલિસિટેશન, વિશ્લેષણ
- પ્લાનિંગ પદ્ધતિઓ: પ્રોજેક્ટ એસ્ટિમેશન, શેડ્યુલિંગ
- મોડેલિંગ પદ્ધતિઓ: વિશ્લેષણ અને ડિઝાઇન તકનીકો
- કન્સ્ટ્રક્શન પદ્ધતિઓ: કોડિંગ ધોરણો, ટેસ્ટિંગ વ્યૂહરચનાઓ
- ડિપ્લોયમેન્ટ પદ્ધતિઓ: ડિલિવરી, સપોર્ટ, પ્રતિસાદ

ટૂલ્સ લેયર:

- ઓટોમેટેડ અથવા સેમી-ઓટોમેટેડ સપોર્ટ
- કાર્યક્ષમતા વધારે છે અને એરર્સ ઘટાડે છે
- ટૂલ કેટેગરીઝ:
  - ડેવલપમેન્ટ એનવાયરનમેન્ટ્સ: IDE, કમ્પાઇલર્સ
  - વિશ્લેષણ અને ડિઝાઇન ટૂલ્સ: UML ટૂલ્સ, CASE ટૂલ્સ
  - ટેસ્ટિંગ ટૂલ્સ: યુનિટ ટેસ્ટિંગ, ઓટોમેશન ફ્રેમવર્ક્સ
  - પ્રોજેક્ટ મેનેજમેન્ટ ટૂલ્સ: શેડ્યુલિંગ, ટ્રેકિંગ સોફ્ટવેર

લેયર્સ વચ્ચે ક્રિયાપ્રતિક્રિયાઓ:

ગુણવત્તા ↔ :

- ગુણવત્તા ફોક્સ પ્રોસેસ પસંદગીને ચલાવે છે
- પ્રોસેસ ગુણવત્તા ડિલિવરી સુનિશ્ચિત કરે છે

પ્રોસેસ ↔ :

- પ્રોસેસ મેથડ્સ માટે સંદર્ભ પ્રદાન કરે છે
- મેથડ્સ પ્રોસેસ પ્રવૃત્તિઓ અમલમાં મૂકે છે

મેથડ્સ ↔ :

- મેથડ્સ શું કરવું તે વ્યાખ્યાયિત કરે છે
- ટૂલ્સ કેવી રીતે કરવું કાર્યક્ષમતાથી તે પ્રદાન કરે છે

લેયર્ડ અભિગમના ફાયદાઓ:

- સોફ્ટવેર ડેવલપમેન્ટ માટે વ્યવસ્થિત પદ્ધતિ
- નાનાથી મોટા પ્રોજેક્ટ્સ માટે સ્કેલેબિલિટી
- ટૂલ્સ અને પદ્ધતિઓને અનુકૂળ કરવાની લવચીકતા
- દરેક સ્તરે ગુણવત્તા ખાતરી
- સંરચિત અભિગમ દ્વારા જોખમ ઘટાડો

અમલીકરણ વ્યૂહરચના:

- ગુણવત્તા ફોક્સ સ્થાપના સાથે શરૂઆત
- પ્રોજેક્ટ સંદર્ભ માટે યોગ્ય પ્રોસેસ પસંદ કરવી
- પ્રોસેસ આવશ્યકતાઓને મેચ કરતી પદ્ધતિઓ પસંદ કરવી
- પસંદ કરેલી પદ્ધતિઓને સપોર્ટ કરતા ટૂલ્સનું ઇન્ટિગ્રેશન
- સતત મૂલ્યાંકન અને સુધારણા

મુખ્ય સફળતા પરિબલો:

- ગુણવત્તા પ્રત્યે મેનેજમેન્ટ કમિટમેન્ટ
- પદ્ધતિઓ અને ટૂલ્સ પર ટીમ ટ્રેનિંગ
- પ્રોસેસ પાલન અને શિસ્ત
- ટૂલ ઇન્ટિગ્રેશન અને માનકીકરણ
- સતત સુધારણા સંસ્કૃતિ

વાસ્તવિક વિશ્વ એપ્લિકેશન:

- મોટી સંસ્થાઓ: સંપૂર્ણ લેયર અમલીકરણ
- નાની ટીમો: સરળીકૃત પરંતુ સુસંગત અભિગમ
- પ્રોજેક્ટ-સ્પેસિફિક: તૈયાર કરેલ લેયર પસંદગી

- ઇન્ડસ્ટ્રી સ્ટાન્ડર્ડ્સ: ગુણવત્તા ફ્રેમવર્ક્સ સાથે અનુપાલન

મેમરી ટ્રીક

``QPMT" - Quality focus, Process, Methods, Tools (નીચેથી ઉપર)